

Broj: 06-50-4602- 18 /22
Sarajevo, 5. 12. 2022. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 08-12-2022			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01,02	50-18	2018	22

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Trg BiH 1
Sarajevo

PREDMET: Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine, dostavlja se -

Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine na 8. sjednici održanoj 6. 10. 2020. godine usvojilo je zaključak kojim se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine obvezuje da dostavi *informaciju o stanju, aktuelnim problemima i poduzetim mjerama na sprečavanju ulaska ilegalnih migranata na teritoriju BiH kao i prijedlozima rješenja s operativnim planom. Zajedničko povjerenstvo obvezuje Ministarstvo sigurnosti BiH da je jedanput u tri mjeseca informira o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH.*

Sukladno dijelu navedenog zaključka kojim se Ministarstvo sigurnosti obvezuje da Zajedničko povjerenstvo za obranu i sigurnost jedanput u tri mjeseca informira o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH, u prilogu akta vam dostavljamo *Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine.*

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za ožujak 2022. godine razmotrena je i usvojena na 57. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 9. 11. 2022. godine.

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine ima četiri dijela i uvod. Nakon uvoda, prezentirani su migracijski trendovi uočeni u šest mjeseci i lipnju ove godine. Naredni dio odnosi se na podatke prema pojedinim tematskim područjima. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini predstavljeni su u narednom dijelu informacije. Zadnji dio ove informacije sadržava podatke o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem,

MINISTAR
dr. Selmo Cikotić

Prilog:

- Informacija o stanju u oblasti migracija u BiH za prvih šest mjeseci 2022. godine;
- Obavijest Vijeća ministara BiH broj: 05-07-1-2590/141/22 od 29. 11. 2022. godine

Dostavljeno:

- Naslovu;
- a/a

БОРНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА БОРНА И ХЕРЦЕГОВИНА
 ЗАПИСНИК

ПРИЈАВИЛАЦ			
Име и презиме	Јавни број	Категорија	Датум пријаве

Informacija
o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini
za prvih šest mjeseci 2022. godine

1
2
3

Sadržaj

I. Uvod	2
II. Statistički pokazatelji migracija u prvih šest mjeseci 2022. godine	3
III. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini.....	3
1. Migracijska politika.....	3
2. Upravljanje granicom	4
3. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini.....	7
3.1. Povratak i readmisija	9
4. Borba protiv krijumčarenja migranata.....	10
5. Azil	12
6. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini	12
6.1. Smještajni kapaciteti Institucija Bosne i Hercegovine	13
6.2. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini	13
6.2.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo	14
6.2.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona.....	14
6.3. Zdravstvena zaštita migranata	14
7. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini	15
IV. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.....	16
V. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini.....	19

I. Uvod

Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine pripremljena je sukladno zaključcima Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Predsjedništva Bosne i Hercegovine te tijela Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.¹

Informacija sadržava nekoliko međusobno povezanih tematskih cjelina. Nakon uvoda, prezentirani su migracijski trendovi uočeni u prvih šest mjeseci i lipnju ove godine. Naredni dio donosi podatke prema pojedinim tematskim područjima. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini i provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantsko krizom u Bosni i Hercegovini, kao odvojene tematske cjeline, prezentirane su u zadnjem dijelu informacije.

Informacija se temelji na podacima relevantnih upravnih organizacija i sektora Ministarstva sigurnosti, drugih tijela državne uprave kao i međunarodnih organizacija.²

Ključna obilježja migracija u Bosni i Hercegovini u prvih šest mjeseci 2022. godine:

1. Migracijski pritisak na granicu Bosne i Hercegovine smanjio se u odnosu na šest mjeseci 2021. godine
2. Blagi porast broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u odnosu na šest mjeseci 2021. godine.
3. Zloupotreba sustava azila i dalje je prisutna.
4. U svim centrima prosječno je boravilo 2.026 migranata u odnosu na šest mjeseci 2021. godine kada je prosjek iznosio 4.846 osoba.
5. Od 28. travnja 2022. godine ne vrši se smještaj u privremeni prihvatni centar „Miral“ u Unsko-sanskom kantonu.
6. Tijela nadležna za migracije i pitanja iz oblasti migracija suočavaju se s nizom operativnih izazova u upravljanju migracijama koji obuhvataju institucionalne i pravne izazove, zloupotrebu sustava migracija i azila, izazove u svezi provedbe sporazuma o readmisiji, izazove međunarodne suradnje te izazove borbe protiv krijumčarenja migranata.
7. 73 % aktivnosti iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini ocijenjeno je kao „provedba aktivnosti u tijeku“.

¹ Informacija o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini je pripremljena po zaključcima Vijeća ministara BiH sa 143. sjednice održane 25.5.2018. i sa 144. sjednice održane 29.5.2018. godine; prema zaključku Vijeća ministara BiH sa 165. sjednice održane 30.1.2019. godine, a u svezi zaključka Predsjedništva BiH s prve redovite sjednice održane 12.12.2018. godine; zaključku Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH sa 21. sjednice održane 15.6.2021. godine i zaključku Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost BiH Parlamentarne skupštine BiH s 8. sjednice održane 6.10.2020. godine.

² Ova informacija pripremljena je na temelju preliminarnih statističkih podataka o migracijama i azilu koji se na dnevnoj osnovi dostavljaju Ministarstvu sigurnosti, podataka prikupljenih za izradu mjesečnih informacija dostavljenih od Ministarstva sigurnosti - Sektora za azil i Granične policije BiH, na temelju informacije IOM-a o izvršenju Proračuna IPA SM za razdoblje 1.1.-30.6.2022., informacije DRC-a o pružanju zdravstvenih usluga i provedbi preventivnih mjera COVID-19 u prihvatnim centrima u BiH za razdoblje 1.1.-30.6.2022. kao i ostali relevantnih podataka dostavljenih Ministarstvu sigurnosti. Za pripremu ove informacije korišteni su i podaci o provedbi Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH.

II. Statistički pokazatelji migracija u prvih šest mjeseci 2022. godine

Od siječnja do lipnja 2022. godine Granična policija Bosne i Hercegovine u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska evidentirala je 2.760 osoba, što je pa skoro dva puta manje nego u istom razdoblju 2021. godine. Glavna ruta preko Srbije i ruta preko Albanije ostaju glavni korišteni pravci za nezakonit ulazak na teritorij Bosne i Hercegovine. Shodno tome, u šest mjeseci 2022. godine u pokušaju nezakonitog ulaska u BiH s teritorija Srbije i Crne Gore otkriveno je 2.125 osoba, od čega su sukladno članku 37. Zakona o graničnoj kontroli odvracene 1.592 osobe³. Istovremeno, na izlazu iz BiH otkriveno je 635 osoba⁴. Najveći broj otkrivenih osoba su državljani⁵ Afganistana, Turske, Burundija, Pakistana i Bangladeša.

Službi za poslove sa strancima u istom razdoblju prijavljena su 8.192 nezakonita migranta, što je oko 8 % više nego u istom razdoblju prethodne godine. Državljanima Afganistana, Bangladeša i Pakistana zajedno čine nešto više od polovice ukupnog broja nezakonitih migranata prijavljenih ovoj upravnoj organizaciji.

Od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata, njih 7.390 iskazalo je namjeru za podnošenje zahtjeva za azil. Istovremeno, 90 osoba podnijelo je zahtjev za azil u BiH. Supsidijarna zaštita priznata je za 12, a produljena za deset osoba. Zahtjev za azil odbijen je za 23 osobe, dok su postupci po zahtjevu za azil obustavljeni za 79 osoba.⁶

Statistički pokazatelji za lipanj 2022. godine

Granična policija u lipnju 2022. godine otkrila je 834 osobe u nezakonitom prelasku ili pokušaju nezakonitog prelaska što je gotovo dva puta više nego u svibnju tekuće godine. Od ovog ukupnog broja, 441 osoba odvracena je prema članku 37. Zakona o graničnoj kontroli od nezakonitog ulaska u BiH s teritorija Srbije i Crne Gore. Na izlazu iz BiH otkriveno je 167 osoba. Najviše otkrivenih osoba bili su državljani Gvineje, Turske, Iraka, Kube i Bangladeša.

Broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u lipnju 2022. godine iznosi 2.499 osoba i oko 37 % veći je u odnosu na svibanj ove godine. Istovremeno, ovaj broj pokazuje oko 26 % veći priliv migranata u odnosu na lipanj prethodne godine. Najveći broj prijavljenih osoba su državljani Bangladeša, Afganistana, Burundija, Pakistana i Irana.

Od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata, njih 2.368 iskazalo je namjeru za podnošenje zahtjeva za azil. Zahtjev za azil u BiH podnijelo je 17 osoba. Postupak po zahtjevu za azil obustavljen je za 13 osoba, dok je supsidijarna zaštita priznata za dvije osobe.⁷

III. Stanje u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini

1. Migracijska politika

Tijekom šest mjeseci 2022. godine nastavilo se s oblikovanjem politike u oblasti migracija. S tim u vezi, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je:

- Odluku o odobravanju ulaska i boravka u Bosnu i Hercegovinu pod posebnim uvjetima

³ Radi se o procijenjenom broju osoba. Također, migracijski pritisak na ulazu i izlazu iz BiH uzrokovan je opetovanim neuspjelim pokušajima prelaska, a ne ekvivalentan pojedinačkom kretanju migranata.

⁴ Ibid.

⁵ Podaci o državljanstvu prezentirani u Informaciji temelje se većinom na izjavama migranata.

⁶ Ovaj podatak Sektora za azil pokazuje postupke koji su završeni u prvih šest mjeseci 2022. godine prema odredbama Zakona o azilu.

⁷ Ovaj podatak Sektora za azil pokazuje postupke koji su završeni u lipnju 2022. godine prema odredbama Zakona o azilu.

- Odluku o prestanku važenja Odluke o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u Bosnu i Hercegovinu
- Odluku o prestanku važenja Odluke o ograničenju kretanja i boravka stranaca u Bosni i Hercegovini.

Također, donesene su odluke kojima se olakšava ulazak i boravak državljana Ukrajine u Bosni i Hercegovini na temelju humanitarnih razloga uzrokovanih sigurnosnom situacijom u Ukrajini:

- Odluku o odobravanju ulaska u Bosnu i Hercegovinu pod olakšanim uvjetima državljanima Ukrajine,
- Odluku o odobrenju privremenog boravka po osnovi humanitarnih razloga za državljane Ukrajine
- Odluku o dopuni Odluke o propisivanju dodatnih uvjeta za ulazak stranaca u Bosnu i Hercegovinu
- Odluku o dopuni Tarife administrativnih taksi u svezi reguliranja boravišnog statusa državljana Ukrajine.

Nadalje, u proceduri usvanja u Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH na dan 30. 6. 2022. godine nalazili su se sljedeći materijali Ministarstva sigurnosti iz oblasti migracija:

- Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o statusu stranaca za vrijeme važenja Odluke o proglašenju nastanka stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriju BiH
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o formiranju Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u Bosni i Hercegovini
- Tri odluke o izmjenama odluke o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata u dijelu koji se odnosi na privremene prihvatne centre „Bira“, „Sedra“ i „Miral“
- Odluka o najmanjem iznosu sredstava potrebnom za izdržavanje stranca za vrijeme namjeravanog boravka u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu
- Migracijski profil Bosne i Hercegovine za 2021. godinu
- Strategija u oblasti migracija i azila i Akcijski plan za razdoblje 2021. - 2025. godina
- Dvanaest informacija o stanju u oblasti migracija u BiH koje se dostavljaju jednom mjesečno, jedanput u tri mjeseca i jednom u šest mjeseci.

Ministarstvo vanjskih poslova sukladno Zakonu o strancima donijelo je novi Pravilnik o postupanju prilikom izdavanja vize za kratkoročni boravak (Viza C) i aerodromske tranzitne vize (Viza A) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", 12/22).

Pored navedenog, ministar sigurnosti dao je suglasnost na Prijedlog Programa obuke u oblasti imigracija i azila za razdoblje 2021. - 2025. godina, koji su pripremili predstavnici Ministarstva sigurnosti – Sektora za imigraciju i Sektora za azil, Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima i Ministarstva vanjskih poslova.

U tijeku su bili i drugi procesi, uključujući izradu Nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o strancima.

2. Upravljanje granicom

Broj otkrivanja, a time i pritisak na granicu, smanjio se u usporedbi s istim razdobljem godinu dana ranije, ocjena je Granične policije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Granična policija).

Prema podacima Frontexa⁸, Bosna i Hercegovina je u prethodnom razdoblju bila mjesto okupljanja migranata s dvije glavne rute - glavne rute preko Srbije i rute preko Albanije - kroz Zapadni Balkan. Međutim, u 2021. godini smanjila se preferencija migranata za tranzit preko teritorija BiH, vjerojatno zbog provedbe različitih mjera zaštite granice prema Srbiji i Crnoj Gori udruženih sa stalnim naporima da se spriječi izlaz u pravcu Hrvatske, te provedbe drugih mjera od strane Crne Gore i Albanije radi preveniranja nezakonitih prelazaka granica. S druge strane, najvećem pritisku u regiji bila je izložena granica između Srbije i Mađarske i u određenom intenzitetu također preko Rumunjske, ukazujući na ponovnu preferenciju migranata za pokušavanje prelaska preko teritorija Srbije. Pored tradicionalne rute preko Sjeverne Makedonije, migranti su nastojali dosegnuti Srbiju preko Albanije – Kosova* kao i preko Bugarske.

Premda je u prvih šest mjeseci 2022. otkriveno manje osoba nego u istom razdoblju 2021., brojke u lipnju 2022. ukazuju na povećanje migracijskog pritiska u odnosu na svibanj iste godine što se može pripisati pokušajima prelaska migranata koji su već prisutni na Zapadnom Balkanu⁹.

Najveći migracijski pritisak na ulazu u BiH i dalje se bilježi na području djelovanja Jedinice granične policije (JGP) Zvornik i Hum-Foča. Na izlazu iz BiH, migracijski pritisak je prisutan u zonama djelovanja JGP Velika Kladuša, Orašje, Brod, Gradiška, Gorica i Izačić.

Najveći dio migranata, njih oko 88 % otkriveno je izvan područja graničnog prijelaza, odnosno u graničnom pojasu. Na graničnim prijelazima zabilježeni su pokušaji nezakonitog prelaska državne granice skrivanjem migranata u tovarnom prostoru teretnih motornih vozila, korištenjem falsificiranih ili tuđih putnih isprava ili drugih dokumenata te izbjegavanje graničnih provjera pretrčavanjem preko graničnih prijelaza ili nezaustavljanjem na predviđeni mjestima¹⁰.

Resursi jedinica koje su izložene najvećem migracijskom pritisku ojačani su izvanrednim angažmanom i internim premještajem policijskih službenika Granične policije. S tim u vezi, nastavljen je izvanredan angažman policijskih službenika Granične policije u jedinici Zvornik kao i angažman policijskih službenika Jedinice granične policije za podršku i kontrolu Čapljina u zoni odgovornosti jedinice Trebinje.

Suradnja u nadzoru granice Granične policije s policijskim agencijama u BiH je nastavljena. Sukladno odlukama ministra sigurnosti, podršku Graničnoj policiji na poslovima nadzora i zaštite državne granice u lipnju 2022. godine pružile su:

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine u zoni odgovornosti Jedinice granične policije Višegrad. U izvještajnom mjesecu angažirana su četiri policijska službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, dok je tijekom šest mjeseci prosječno angažirano devet osoba.

⁸ Western Balkans Annual Risk Analysis 2022 (May 2022)

* Ovakv natpis ne prejudicira status Kosova i sukladno s UN Rezolucijom Vijeća sigurnosti 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

⁹ <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-in-june-western-balkan-route-most-active-opV0mM> (pristupljeno: 15. 7. 2022.)

¹⁰ Jedinice granične policije na kojima su evidentirani pokušaji nezakonitog prelaska na graničnim prijelazima: Šamac, Brod, Orašje, Gradiška, Izačić, Donji Svilaj, Klobuk, Vardište, Rača, Hum, Velika Kladuša, Karakaj, Bratunac Novi, Hadžin Potok te zračne luke Sarajevo i Tuzla.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) u zoni Jedinice granične policije Zvornik. Pet policijskih službenika SIPA-e pružalo je podršku Graničnoj policiji u poslovima nadzora i zaštite državne granice, što predstavlja i šestomjesečni prosjek broja angažiranih službenika SIPA-e.

Prema sporazumima koje je potpisala Granična policija o pružanju pomoći i operativnoj suradnji u nadzoru granice, u lipnju 2022. godine Graničnoj policiji ispomoć na poslovima nadzora granice pružilo je:

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Srpske u zonama odgovornosti jedinica Granične policije (JGP) Hum-Foča, Zvornik, Bijeljina i Trebinje. Ispomoć je pružena od strane 54 policijska službenika navedenog ministarstva, što predstavlja i šestomjesečni prosjek broja angažiranih službenika ovog ministarstva. Najveći broj policijskih službenika je i dalje angažiran na području djelovanja Jedinice granične policije Zvornik.

Ministarstvo unutarnjih poslova Hercegovacko-neretvanskog kantona na području djelovanja Jedinice granične policije Neum. Angažirana su dva policijska službenika Policijske postaje Neum.

Ministarstvo unutarnjih poslova Posavskog kantona na području djelovanja jedinica granične policije Orašje i Brod. Angažiran su dva policijska službenika policijskih postaja Orašje i Odžak.

Ministarstvo unutarnjih poslova Kantona-10 na području djelovanja Jedinice granične policije Strmica. Angažiran je jedan policijski službenik Policijske postaje Bosansko Grahovo.

Pored navedenih ministarstava unutarnjih poslova, podršku Graničnoj policiji u šestomjesečnom razdoblju pružila je i **Policija Brčko distrikta BiH**.

U šest mjeseci angažirano je ukupno 15 policijskih službenika iz kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova i Policije Brčko distrikta BiH.

Suradnja sa susjednim državama nastavljena je putem mješovitih ophodnji i održavanjem sastanaka s graničnim tijelima susjednih zemalja. Tijekom šest mjeseci 2022. godine provedene su ukupno 1.292 mješovite ophodnje, od čega najveći broj na teritoriju Republike Srbije, njih 724. Također, održana su ukupno 192 sastanka na lokalnoj i 15 na regionalnoj razini, od čega najviše s nadležnim tijelom Republike Hrvatske na obje razine.

Nastavljeno je s ulaganjem u kapacitete Granične policije kao što je opremanje graničnih prijelaza, tehničku opremljenost, edukaciju i sl. kako bi učinkovito nadzirala državnu granicu.

Granična policija sačinila je Stratešku analizu rizika za 2022. godinu iz domena „Nezakonite migracije“ u okviru kojeg je izvršena procijena rizika po segmentima „Ilegalan prelazak državne granice preko graničnih prijelaza“, „Ilegalan prelazak državne granice“ (zelena granica), „Zloupotreba dokumenata“, „Odbijanje ulaska“, „Krijumčarenje ljudi“ i „Nezakonit boravak“, sukladno metodologiji Frontexa.

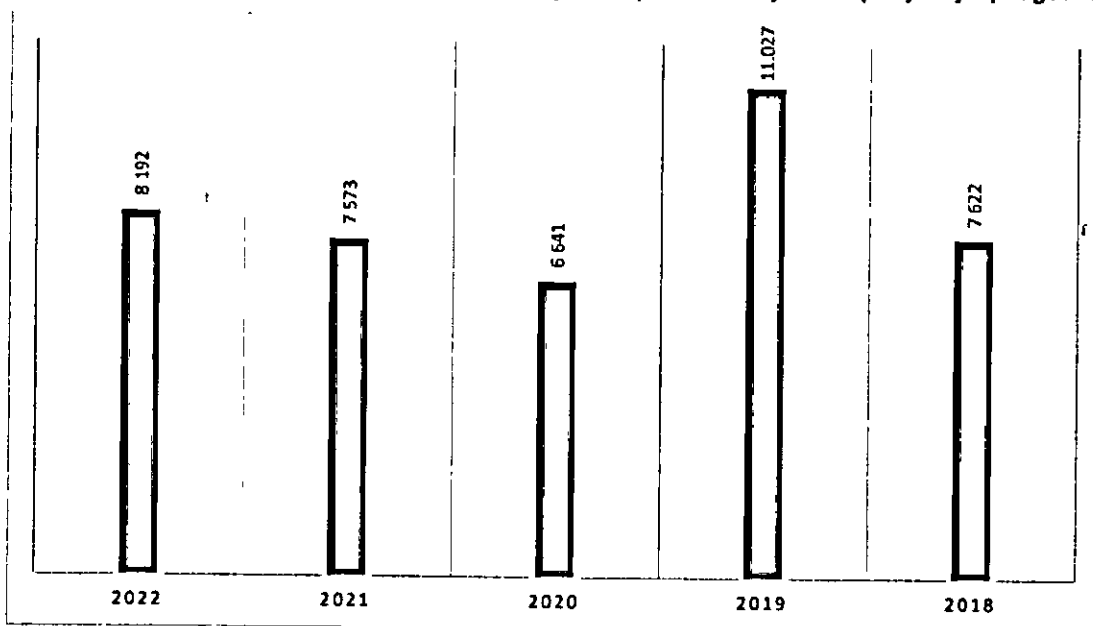
Radi unaprjeđenja rada Granična policija predloženo je više mjera koje su ranije prezentirane u informacijama o stanju u oblasti migracija u BiH, a odnose se na: okončanje aktivnosti na usvajanju Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutarnjoj organizaciji Granične policije Bosne i Hercegovine, poduzimanje dodatnih napora radi realizacije projekata usmjerenih na jačanje materijalnih kapaciteta za borbu protiv nezakonitih migracija, izmjenu odredbi Zakona o policijskim službenicima BiH, osiguranje dodatnih proračunskih sredstava te iznalaženje načina za angažman policijskih službenika drugih agencija, umjesto službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, koji bi pružali ispomoć Graničnoj policiji.

3. Nezakonite migracije u Bosni i Hercegovini

Općenito, ukupan broj nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u prvih šest mjeseci 2022. godine i dalje je ispod razine iz istog razdoblja 2019. godine, kada je zabilježi najveći priliv nezakonitih migranata. Dvije sljedeće godine, u 2020. i 2021. dolazi do pada svih aktivnosti kao posljedice pandemije bolesti COVID-19 koja je znatno utjecala na dolazak migranata, i zakonit i nezakonit.

Na grafičkom prikazu (Grafikon 1.) je vidljivo kretanje ukupnog broja nezakonitih migranata prijavljenih Službi za poslove sa strancima u prvih šest mjeseci posljednjih pet godina.

Grafikon 1.: Broj nezakonitim migracijama prijavljenih u prvih šest mjeseci u posljednjih pet godina

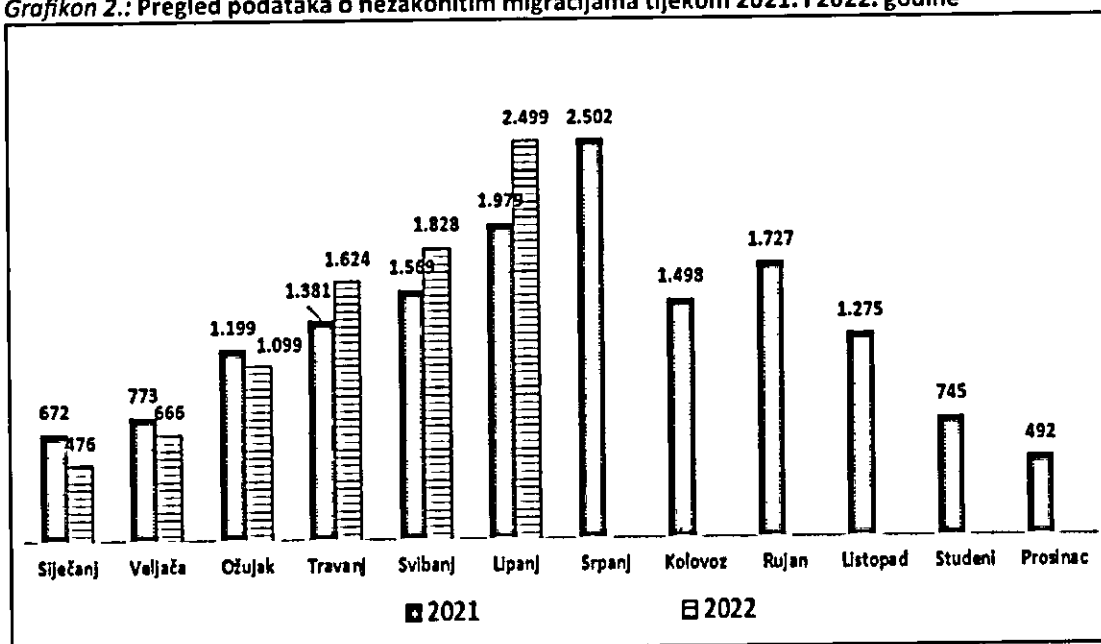

Međutim, ukupan broj prijavljenih nezakonitih migranata počeo je rasti, iako usporeno. U šest mjeseci 2022. ovaj broj je malo viši nego u istom razdoblju prethodne godine, dok je u istom razdoblju 2021. ovaj broj bio viši za 14 % u odnosu na promatrano razdoblje 2020. godine. Hoće li se taj tempo nastaviti ovisi, pored ostalog, i od daljnih napora koje će zemlje na Zapadnom Balkanu poduzimati kako bi zapadnobalkansku rutu učinili što manje privlačnom za nezakonite migracije, kao i od situacije na istočnomediteranskoj ruti¹¹.

Na narednom grafičkom prikazu (Grafikon 2.) vidljivo je kretanje koje prikazuje broj nezakonitih migranata prijavljenih po mjesecima u 2021. i prvih šest mjeseci 2022. godine.

¹¹ Frontex: Western Balkans Annual Risk Analysis 2022 (May 2022)

Grafikon 2.: Pregled podataka o nezakonitim migracijama tijekom 2021. i 2022. godine

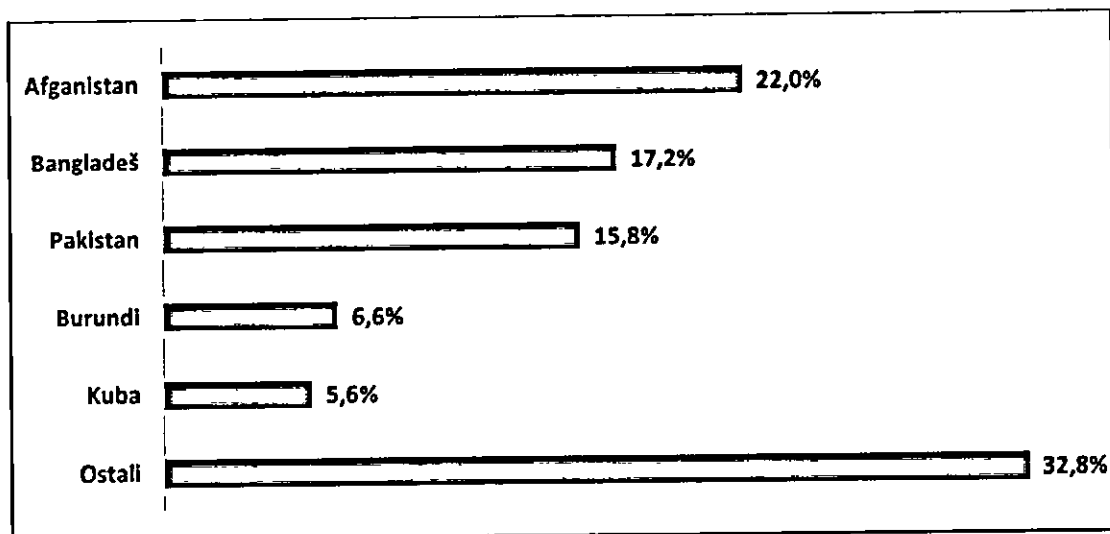

Kontinuiran rast broja prijavljenih nezakonitih migranata u 2022. godini prvenstveno treba promatrati u kontekstu promjene vremenskih uvjeta. Naime, trend iz prethodnih godina pokazuje početak rasta ovog broja u proljetnim mjesecima.

U izvještajnom razdoblju Služba za poslove sa strancima u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova Unsko-sanskog kantona provela je nekoliko operativnih aktivnosti usmjerenih na kontrolu kretanja i boravka migranata, koji su se nalazili u napuštenim objektima na području Velike Kladuše i užeg dijela grada Bihaća. Iz 66 objekata s navedenih lokacija izmještena su 394 migranta u privremene prihvatne centre na području Unsko-sanskog kantona.

Grafikon 3. koji slijedi, prikazuje najzastupljenija državljanstva migranata u prvih šest mjeseci 2022. godine.

Grafikon 3.: Prikaz najzastupljenijih državljanstava nezakonitih migranata u 2022. godini

Udio državljana Afganistana i dalje je najveći u ukupnom broju. Visok udio imaju i državljani Bangladeša i Pakistana.

Vodeće zemlje podrijetla ostale su nepromijenjene u odnosu na 2021. godinu. Broj nezakonitih migranata iz Afganistana u BiH nije se znatno promijenio nakon nedavnih previranja. Kada je riječ o ukupnom broju, udio državljana Afganistana je čak manji u promatranom razdoblju nego u šest mjeseci 2021. godine (s udjelom od 33 %).

Nakon njih, u prvi šest mjeseci 2022. godine, slijede državljani Burundija i Kube, čiji udio je značajno manji u odnosu na prethodno navedene.

Od ostalih koji čine skoro jednu trećinu od ukupnog broja prijavljenih nezakonitih migranata, najbrojniji su državljani Indije, Irana, Turske, Nepala i Konga.

Prema podacima Frontexa, zloupotreba mogućnosti bezviznog putovanja od državljana nekih zemalja nastavlja pridonositi cjelokupno utvrđenom migracijskom pritisku na granicama Zapadnog Balkana. Značajan broj državljana Indije, Turske, Tunisa, Kube i Kine, koji putuju bez viza u zemlje regije, evidentiran je u nezakonitom prelasku granica prema zemljama EU kao i na granicama između država regije.¹²

3.1. Povratak i readmisija

Realizacija sporazuma o readmisiji u dijelu prihvata državljana BiH, odnosno provjere identiteta i državljanstva vrši se preko Ministarstva sigurnosti – Sektor za imigraciju, a u dijelu prihvata državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva kao i povratak iz BiH realizaciju provodi Služba za poslove sa strancima. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno je za prihvata i zbrinjavanje u razdoblju do 30 dana državljana BiH koji se vraćaju u BiH po osnovi sporazuma o readmisiji.

Povratak i readmisija državljana Bosne i Hercegovine

Nakon provjere identiteta i državljanstva BiH ili postupanja sukladno članku 6. Sporazuma između Bosne i Hercegovine i Europske zajednice o readmisiji lica koja borave bez dozvole¹³, u šest mjeseci 2022. godine prihvata je odobren za 336 osoba. Iz SR Njemačke odobren je najveći broj prihvata državljana BiH, odnosno 82 % osoba u ukupnom broju odobrenih.

Prema podacima Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, u Readmisijski centar smješteno je devet osoba. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, putem proračunskih grant sredstava¹⁴, kontinuirano podržava lokalne zajednice u kojima su sanirani stambeni objekti i formirani readmisioni timovi. Tijekom šest mjeseci 2022. godine od 23 odabrane stambene jedinice koje će se koristiti za smještaj državljana BiH vraćenih po sporazumima o readmisiji, sanirano je njih 17.

Povratak i readmisija stranaca iz Bosne i Hercegovine

Radi pravovremenog odobrenja tranzita i pružanja podrške tijekom tranzita osoba koje se udaljuju u zemlje porijekla s ili bez pratnje, predstavnici Službe za poslove sa strancima u izvještajnom razdoblju posjetili su institucije Turske nadležene za pitanje readmisije.

¹² Ibid.

¹³ Prema članku 6. Sporazuma neće biti potreban nikakav zahtjev za readmisiju u slučaju kada osoba posjeduje valjan putni dokument ili osobnu kartu ili, gdje je to primjenljivo, važeću vizu ili dozvolu boravka države kojoj se podnosi zahtjev.

¹⁴ U Proračunu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za 2022. godinu osigurana su grant sredstva u iznosu od 150.000 KM.

Prema odredbama Sporazuma o readmisiji između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske prihvaćeno je ukupno 248 osoba, od čega 222 osobe u skraćenom i 26 u redovitom postupku. Istovremeno je odbijen prihvat 13 osoba. Prihvat dvije osobe utvrđen je prema Sporazuma o readmisiji s Crnom Gorom.

U šest mjeseci 2022. godine, ukupno 416 osoba udaljeno je s teritorija BiH u zemlje podrijetla ili zemlju koja ih prihvata. Prema Sporazumu o readmisiji između Bosne i Hercegovine i Republike Srbije te Sporazumu o readmisiji između Bosne i Hercegovine i Crne Gore udaljeno je ukupno 49 osoba, od čega 33 osobe (po redovitom postupku) u Srbiju, a 16 (12 u redovitom i četiri u skraćenom postupku) u Crnu Goru. Uz asistenciju IOM-a, pružena je pomoć za dobrovoljni povratak (AVR) u zemlje podrijetla za 82 osobe. Služba za poslove sa strancima dobrovoljno je vratila 281 osobu, dok su dvije osobe dobrovoljno napustile teritorij BiH. Izvršeno je prisilno udaljenje jedne osobe. Pored navedenog, realiziran je dobrovoljni povratak potencijalne žrtve trgovanja ljudima.

4. Borba protiv krijumčarenja migranata

Borba protiv krijumčarenja migranata ostaje važan segment rada sudskih i policijskih tijela. Ujedno, predstavlja značajan dio ukupne borbe za zaustavljanje zlouporabe sustava migracija i azila.

U šest mjeseci 2022. godine nastavljena je suradnja policijskih tijela u Bosni i Hercegovini s nadležnim tužiteljstvima u cilju procesuiranja počinitelja kaznenih djela vezanih za krijumčarenje migranata. Suradnja s tužiteljstvima ostvaruje se putem radnih i operativnih sastanaka, Udarne skupine za borbu protiv trgovanja ljudima i organizirane ilegalne migracije, kao i putem zajedničkih radionica. Kao rezultat suradnje, Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine u svezi kaznenog djela iz članka 189. Kaznenog zakona BiH donijelo je devet naredbi o provedbi istrage protiv 12 osoba. Istovremeno, podignute su dvije optužnice protiv tri osobe te doneseno pet presuda protiv osam osoba. Također, za kazneno djelo iz članka 189. KZ BiH, a u svezi s čl. 189a. „Organiziranje grupe ili udruženja za izvršenje kaznenog djela“, 249. „Udruživanje radi činjenja kaznenog djela“ i 250. „Organizirani kriminal“ donijete su dvije naredbe o provedbi istrage protiv četiri osobe, podignuta jedna optužnica protiv jedne osobe te donesene četiri presude protiv 20 osoba.

Tabela 1. koja slijedi prikazuje statističke podatke o broju izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH od strane policijskih agencija u BiH u svezi izvršenja kaznenog djela po čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH.

Tabela 1.: Statistički podaci za čl. 189. i 189a. Kaznenog zakona BiH

R.br.	Policijska agencija	Indikator	1.1.-31.12.2021		1.1.-30.6.2022.	
			Čl.189. KZ BiH	Čl.189a. KZ BiH	Čl.189. KZ BiH	Čl.189a. KZ BiH
1.	Granična policija BiH	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	26	1	19	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	37	4	40	0
2.	SIPA	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	8	2	2	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	19	9	4	0
3.	MUP Republike Srpske	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	17	0	5	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	26	0	7	0
4.		Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	2	0	0	0

	MUP Unsko-sanskog kantona	Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	0	0
5.	MUP Hercegovačko-neretvanskog kantona	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	1	0	3	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	3	0
6.	MUP Zapadno-hercegovačkog kantona	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	1	0	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	2	0	0	0
7.	MUP Kantona 10	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	8	0	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	9	0	0	0
8.	Policija Brčko distrikta BiH	Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH	0	1	0	0
		Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	0	3	0	0
Ukupan broj izvješća podnesenih Tužiteljstvu BiH			63	4	29	0
Ukupan broj prijavljenih osoba s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela			97	16	54	0
R.Br.	Struktura prijavljenih osoba po državljanstvu s osnovama sumnje da su izvršili kaznena djela	1.1.-31.12.2021		1.1.-30.6.2022.		
		Čl.189. KZ BiH	Čl.189a. KZ BiH	Čl.189. KZ BiH	Čl.189a. KZ BiH	
1.	Afganistan	4	1	2	0	
2.	Angola	7	0	0	0	
3.	BiH	77	14	38	0	
4.	Libija	1	0	0	0	
5.	NN	8	1	11	0	
6.	Turska	0	0	2	0	
7.	Hrvatska	0	0	1	0	
UKUPNO		97	16	54	0	

U šest mjeseci 2022. godine, Granična policija i Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) proveli su zajedničke i usporedne istrage o krijumčarenju migranata i trgovanju ljudima.

Sa Službom za poslove sa strancima provedena je zajednička operativna akcija kodnog naziva „San“ na području Sarajeva i Gradiške. Osumnjičeno je osam osoba za izvršenje djela „Udruživanje radi činjenja krivičnih djela“ iz članka 249., a u vezi s djelom „Krijumčarenje ljudi“ iz članka 189. Kaznenog zakona BiH.

Pored navedenog, pripadnici Granične policije, SIPA-e i Službe za poslove sa strancima provodili su zajedno aktivnosti na suzbijanju trgovanja ljudima.

Pojedinačno, Granična policija otkrila je 24 kaznena djela iz članka 189. „Krijumčarenje ljudi“ Kaznenog zakona Bosne i Hercegovine. Nadležnim tužiteljstvima podneseno je 19 službenih izvješća protiv 40 osoba za čija počinjenja su najvećem broju osumnjičeni državljani BiH. Najviše krijumčarenih osoba je državljana Afganistana, Turske, nositelja putne isprave s oznakom „Republika Kosovo“, Kube te Indije.

Također, pod nadzorom Tužiteljstva BiH i Suda BiH realizirana je operativnu akciju kodnog naziva „Zapad“. Akcijom je razbijen lanac organiziranog krijumčarenja migranata iz Crne Gore, preko Bosne i Hercegovine u Hrvatsku i druge zemlje Europske unije. Pretreseno je više lokacija i privremeno oduzeta određena količina oružja i municije. Osumnjičeno je 12 osoba za izvršenje kaznenog djela iz članka 249. „Udruživanje radi činjenja kaznenog djela“, a u svezi s člankom 189. Kaznenog zakona BiH.

Na međunarodnoj razini nastavljena je suradnja s Frontexom kroz sudjelovanje u operativnoj akciji kodnog naziva *Joint Action Day „Danube“*, koja je, između ostalog, usmjerena na otkrivanje kaznenih djela vezanih za krijumčarenje migranata. Povezano s prethodno navedenim, predstavnik Granične policije sudjelovao je u radu Koordinacijskog centra u Austriji radi realizacije operativne akcije s fokusom na ilegalne migracije i krijumčarenje ljudi „Danube 7“. Također, prikupljaju se podaci Interopla, Europol kao i drugih organizacija u vezi krijumčarenja migranata.

Državna agencija za istrage i zaštitu (SIPA) nastavila je rad na paralelnim istragama koje su započete u ranijem razdoblju radi sprječavanja krijumčarenja migranata. Također je postupano po više informacija koje su zaprimljene od uposlenika privremenih prihvatnih centara i Službe za poslove sa strancima, da se radi o trgovanju ljudima.

Na međunarodnoj razini, nastavljena je suradnja s ministarstvima unutarnjih poslova Republike Hrvatske i Republike Srbije, te suradnja s zemljama regije i Europske unije kroz Operativnu skupinu Zapadnog Balkana.

5. Azil

Trend vrlo niskog udjela podnesenih zahtjeva za azil u odnosu na ukupan broj iskazanih namjera za podnošenje zahtjeva za azil u BiH i dalje je prisutan.

Tražiteljima azila, izbjeglicama i osobama sa statutom supsidijarne zaštite kontinuirano je osiguran prihvata, smještaj i pristup identifikacijskim dokumentima u Azilantskom centru u Delijašu. Uvjeti boravka su dodatno unaprijeđeni uspostavljanjem internet konekcije i WIFI mrežu te pripremom prostora za potrebe obuka i edukacije tražitelja azila u Azilantskom centru u Delijašu. U tijeku su aktivnosti na postavljanju „mini“ platenika kao i nabavka potrebne opreme.

Na temelju opredjeljenja Bosne i Hercegovine datog na Globalnom forumu za izbjeglice održanom u prosincu 2019. godine, Sektor za azil Ministarstva sigurnosti u suradnji s UNHCR-om nastavio je s uvođenjem mehanizama za osiguranje kvaliteta sustava azila u šest ključnih oblasti. U izvještajnom razdoblju, tekst preporuka za modul institucionalnih kapaciteta je usuglašen, dok će se preporuke za ostale module: procedure, registracija, intervju, odluke i upravni spor konačno definirati u predstojećem razdoblju.

U izvještajnom razdoblju institucionalni kapaciteti su ojačani angažmanom osoba na poslovima registracije, vođenja službenih evidencija i postupka te angažmanom osoba u Azilantskom centru.

Pored navedenog, predstavnici Sektora za azil sudjelovali su na više obuka u organizaciji Agencije Europske unije za azil – EUAA, UNHCR-a i ICMPD-a.

6. Smještaj migranata u Bosni i Hercegovini

Zbrinjavanje migranata u BiH zasniva se na osiguranju smještaja, hrane, zdravstvene pomoći te drugih vidova pomoći migrantima dok se nalaze na teritoriji BiH. Za smještaj migranata koriste se kapaciteti specijaliziranih ustanova Institucija BiH i privremenih prihvatnih centara.

Na dan 30. 6. 2022. godine, u raspoloživim smještajnim kapacitetima od ukupno 5.350 mjesta¹⁵, boravilo je 2.066 osoba, od čega se u privremenim prihvatnim centrima u Kantonu Sarajevo nalazilo 1.430 osoba, a na području Unsko-sanskog kantona njih 582. U centrima Institucija Bosne i Hercegovine boravile su 54 osobe.

¹⁵ U centrima Institucija BiH i privremenim prihvatnim centrima (Ušivak, Blažuj, Borići i Lipa).

6.1. Smještajni kapaciteti institucija Bosne i Hercegovine

Za smještaj migranata u BiH koriste se Imigracijski centar u Istočnom Sarajevu i Azilantski centar u Delijašu kao specijalizirane ustanove Ministarstva sigurnosti te kapaciteti Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH odnosno, Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ i Readmisijski centar u Mostaru sa sjedištem u Salakovcu.¹⁶

- Imigracijski centar ukupnog kapaciteta 120 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravila je 51 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravila je 41 osoba.
- Azilantski centar ukupnog kapaciteta 150 mjesta¹⁷. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 12 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravilo je 13 osoba.
- Izbjegličko-prihvatni centar „Salakovac“ ukupnog kapaciteta 200 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine u ovom centru nije boravila niti jedna osoba.

6.2. Privremeni prihvatni centri u Bosni i Hercegovini

Privremeni prihvatni centri za smještaj i zbrinjavanje migranata u Bosni i Hercegovini nalaze se na području Kantona Sarajevo i Unsko-sanskog kantona¹⁸. Na području Unsko-sanskog kantona od kraja travnja 2022. godine ne vrši se smještaj migranata u privremeni prihvatni centar „Miral“ u Velikoj Kladuši¹⁹.

Služba za poslove sa strancima u suradnji s IOM-om vrši koordinaciju i upravljanje ovim centrima. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH pruža fizičko osiguranje privremenih prihvatnih centara.

Kao i u prethodnom razdoblju, u privremenim prihvatnim centrima boravili su u najvećem broju muškarci samci. Prema podacima dostavljenim od UNFP-a putem informacije IOM-a, u lipnju 2022. godine primjetan je porast broja dolaska adolescentica državljanke Burundija i Afganistana.

Prema podacima UNICEF-a dostavljenim putem IOM-a, školsku 2021/2022 godinu završilo je ukupno 173 djece koji su smješteni u privremene prihvatne centre. Školsku godinu u osnovnoj školi završilo je 26 djece (11 dječaka i 15 djevojčica) u Unsko-sanskom kantonu, a u Kantonu Sarajevo njih 147 (91 dječak i 56 djevojčica).

¹⁶ Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstvo sigurnosti potpisali su novi protokol pod nazivom Protokol o privremenom prihvatu, smještaju i boravku stranca koji je iskazao namjeru za podnošenje zahtjeva za azil i tražitelja azila kao i žene u pokretu-žrtve nasilja i maloljetnika bez pratnje, a nalaze se u kategoriji ranjivih korisnika, u Bosni i Hercegovini tijekom privremenog smještaja u Izbjegličko-prihvatnom centru „Salakovac“ i Readmisijskom centru u Mostaru.

¹⁷ Prema podacima Službe za poslove sa strancima pribavljena je urbanistička dozvola za dogradnju kata na postojeći objekat Imigracijskog centra.

¹⁸ Privremeni prihvatni centri na području Kantona Sarajevo otvoreni su na temelju odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine kojim su nekretnine date, za potrebe Ministarstvu sigurnosti, na korištenje Vijeću ministara BiH, dok je Vijeća ministara donijelo Odluku o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata („Službeni glasnik BiH“, broj 28/19) i Odluku o uspostavi privremenog prihvatnog centra za smještaj migranata na lokaciji „Lipa“ („Službeni glasnik BiH“, broj 2/21), koje se odnose na centre na području Unsko-sanskog kantona.

¹⁹ Lokacije privremenih prihvatnih centara „Bira“, „Sedra“ i „Miral“ će nakon usvajanja odluka o izmjeni Odluke o određivanju privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata od strane Vijeća ministara BiH zvanično prestati biti lokacije za smještaj migranata.

6.2.1. Smještajni kapaciteti na području Kantona Sarajevo

Kapacitet privremenog prihvatnog centar „Ušivak“ na području općine Hadžići je 800 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 209 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravilo je 272 osoba.

Kapacitet privremenog prihvatnog centra „Blažuj“ na području općine Ilidža je 2.000 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravilo je 938 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravilo je 1.158 osoba.

6.2.2. Smještajni kapaciteti na području Unsko-sanskog kantona

Kapacitet privremenog prihvatnog centar „Borići“ u Bihaću je 580 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravila je 131 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravilo je 270 osoba.

Kapacitet privremenog prihvatnog centar „Lipa“ na području općine Bihać je 1.500 mjesta. U šest mjeseci 2022. godine prosječno u ovom centru boravila je 428 osoba. Na dan 30. 6. 2022. godine u ovom centru boravilo je 312 osoba.

6.3. Zdravstvena zaštita migranata

Zdravstvena zaštita migranata u Bosni i Hercegovini i dalje se osigurava u suradnji s Danskim vijećem za izbjeglice u BiH (DRC) koje ima potpisane ugovore o suradnji s izravnim pružateljima zdravstvene zaštite²⁰. S tim u vezi, sredstva se ne uplaćuju na Jedinostveni račun trezora institucija BiH.

Financijsku pomoć za pokrivanje troškova zdravstvene zaštite pruža Europska komisija putem dva projekta: IPA projekta *“Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH”* i projekta *“Osiguran pristup zdravstvenim uslugama i zaštiti ljudskih prava za tražitelje azila, izbjeglice i migrante u BiH”* financiranog od strane Civilne zaštite i humanitarne pomoći Europske komisije (ECHO).

Prema podacima DRC-a, u razdoblju od 1. 1. 2021. do 30. 6. 2022. godine ECHO je donirao ovoj organizaciji sredstva u ukupnom iznosu od 7.962.540,80 eura, od čega je utrošeno 4.950.548,04 eura. U lipnju 2022. godine iskorišteno je ukupno 152.654.43 eura od navedenog iznosa utrošenih sredstava.

U šest mjeseci ove godine kod migranata smještenih u privremene prihvatne centre najčešće su evidentirana oboljenja respiratornog sustava (27 %), oboljenja mišićno-koštanog sustava i vezivnog tkiva (14%), zatim slijede simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi (13 %), oboljenja kože i potkožnog tkiva (11 %) i oboljenja digestivnog sustava (11 %). Pored navedenog, prisustvo koronavirusa potvrđeno je kod 145 osoba koje su testirane PCR ili antigen testom.

Prema podacima DRC-a, u šest mjeseci ove godine ukupno 438 migranata cijepilo se prvom, drugom ili trećom dozom cjepiva.

²⁰ Medicinske ekipe domova zdravlja Bihać, Cazin i Velika Kladuša u Unsko-sanskom kantonu, Doma zdravlja Hadžići u Kantonu Sarajevo i Doma zdravlja Starigrad Mostar u Hercegovačko-neretvanskom kantonu u suradnji sa osobljem DRC-a pružaju usluge zdravstvene zaštite u privremenim ambulantama prihvatnih centara za smještaj migranata. Usluge sekundarne zdravstvene zaštite pružaju se u Kantonalnoj bolnici u Bihaću, Općoj bolnici u Sarajevu, Univerzitetском kliničkom centru Sarajevo, Kantonalnoj bolnici „Dr. Safet Mujić“ i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar.

7. Podaci o utrošku finansijskih sredstava iz IPA projekta u svrhu ublažavanja efekata migrantske krize u Bosni i Hercegovini

IPA projektom "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH", od početka njegove implementacije točnije 2018. godine, upravlja Međunarodna organizacija za migracije (IOM) u suradnji s partnerskim organizacijama, odnosno Fondom Ujedinjenih nacija za djecu (UNICEF), Uredom visokog povjerenika Ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR), Populacijskim fondom Ujedinjenih nacija (UNFPA) i Danskim vijećem za izbjeglice (DRC).

Kao voditelj ovog projekta, IOM prikuplja podatke o utrošku sredstava od partnerskih organizacija i dostavlja Ministarstvu sigurnosti radi informiranja Vijeća ministara i drugih tijela BiH o stanju u oblasti migracija. Prema navodima međunarodnih organizacija, podaci sadržani u službenom, finalnom izvješću odobrenom od strane donatora imaju obvezujuć i konačan karakter.

U ovoj informaciji prezentirani su podaci o nastanku troškova i provedbi navedenog projekta u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2022. godine i od 1. 6. do 30. 6. 2022. godine. Prema informaciji IOM-a, UNHCR nije dostavio podatke o uplati sredstava na Jedinstveni račun trezora BiH za travanj, svibanj i lipanj 2022. godine. Prema interno prikupljenim podacima, u šest mjeseci 2022. godine UNHCR je jedino izvršio uplatu sredstava na Jedinstveni račun trezora BiH u siječnju 2022. godine²¹.

Tabela 2.: Uplata donatorskih sredstava u šest mjeseci 2022. godine

Primatelj	Šifra projekta	Datum	Tranša	Iznos (KM)
Ministarstvo sigurnosti	BIH01/2022/0000000210/00	6.1.2022.	1	130.238,40
Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice	BIH01/2022/0000000211/00	6.1.2022.	1	75.972,80

U razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2022. godine iz proračuna IPA projekta "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" realizirana su sredstva u iznosu od 8.769.792 eura što uključuje ukupne troškove svih navedenih organizacija angažiranih na ovom projektu. Od navedenog iznosa u lipnju 2022. godine realizirano je 1.218.398 eura. Realizacija projektnih sredstava od strane međunarodnih organizacija koje su implementirale IPA projekt "Posebne mjere za podršku odgovoru na izbjegličku i migrantsku situaciju u BiH" prikazana je u tabeli 3. koja slijedi.

Tabela 3.: Realizacija projektnih sredstava u razdoblju od 1. 1. do 30. 6.2022. i od 1. 6. do 30. 6. 2022. godine prema međunarodnim organizacijama

Partneri u projektu	Iznos u eurima 1. 1.-30. 6. 2022.	%	Iznos u eurima 1. 6.-30. 6. 2022.	%
IOM	7.576.068	86,4 %	1.104.454	90,7 %
UNICEF	365.558	4,2 %	0	0
UNHCR ²²	85.410	1,0 %	-	-
UNFPA	313.417	3,5 %	39.545	3,2 %
DRC	429.339	4,9 %	74.399	6,1 %
UKUPNO	8.769.792	100,0 %	1.218.398	100,0 %

²¹ Pdatak se odnosi samo na Ministarstvo sigurnosti.

²² Podaci UNHCR-a odnose se na razdoblje od 1.1 - 31.3. 2022. godine.

Realizacija proračuna prvih šest mjeseci 2022. godine prema navedenim oblastima prikazana je u tabeli 4. koja slijedi.

Tabela 4.: Realizacija sredstava iz IPA projekta u razdoblju od 1. 1. do 30. 6. 2022. godine

Projektni partneri	Aktivnosti	1.1.-30.6.2022.
		Udio u ukupnom utrošku
IOM	izdaci privremenih prihvatnih centara (PPC)	35,21 %
	nabavke i pripreme obroka u PPC	17,06 %
	nabavka neprehrambenih artikala	9,34 %
	sigurnost i fizičko osiguranje PPC	4,45 %
	podrška Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama	17,85 %
	pomoć i podrška lokalnoj zajednici	0,59 %
	administrativna podrška, vidljivost i upravljanje projektom	1,89 %
	UNICEF	zaštita djece
	koordinacija, monitoring i vidljivost	0,36 %
UNHCR ²³	pružanje međunarodne zaštite, ekspertska podrška i koordinacija	0,28 %
	podrška Ministarstvu sigurnosti i Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice: osoblje u prihvatnim centrima Delijaš i Salakovac	0,59 %
	registracija i utvrđivanje statusa - podrška Sektoru za azil Ministarstva sigurnosti	0,11 %
UNFPA	osnaživanje žena i djevojčica	3,57 %
DRC	primarna zdravstvena zaštita	4,90 %
Ukupno		100,00 %

Iz prethodne tabele je vidljivo da u ukupnim troškovima najveći udio i dalje čine troškovi funkcioniranja privremenih prihvatnih centara (66,06 %) i troškova pružanja podrške Ministarstvu sigurnosti, Službi za poslove sa strancima, Graničnoj policiji i MUP-u Unsko-sanskog kantona u upravljanju migracijama (17,85 %). Ostali troškovi čine 16,09 % u ukupnom udjelu troškova u prvih šest mjeseci 2022. godine.

IV. Izazovi u upravljanju nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini

Tijela nadležna za migracije i pitanja vezana za migracije upravljaju kompleksim procesom koji postavlja pred njih različite izazove. Mnogi od tih izazova su opći i zajednički za sve glavne aktere pa stoga zahtjevaju zajednički i globalni odgovor na tragu migracijske politike Europske unije, regionalni pristup kao i suradnju s zemljama podrijetla i tranzita. Povećan priliv nezakonitih migranata u BiH, ne samo da je dodatno naglasio postojeće, nego je donio i dodatne izazove. U tom pogledu njihovo prepoznavanje je značajno kako bi se što bolje prilagodili i odgovorili na buduće migracijske pritiske.

Ministarstvo sigurnosti od glavnih aktera zatražilo je formuliranje trenutnih izazova u upravljanju migracijama i azilom kao i onih koje očekuju u narednom razdoblju. Podaci su

²³ UNHCR-a nije dostavio podatke za travanj, svibanj i lipanj 2022. godine. Za izvještavanje iskoristi su interno prikupljeni podaci.

prikupljeni od Granične policije, Državne agencije za istrage i zaštitu, Službe za poslove sa strancima, Sektora za međunarodnu suradnju i europske integracije, Sektora za imigraciju i Sektora za azil Ministarstva sigurnosti, Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice i Ministarstva vanjskih poslova.

Prikupljeni podaci su sažeti i formulirani u trenutačne izazove s kojima se u upravljanju migracijama suočavaju nadležna tijela u Bosni i Hercegovini.

Ključni izazovi²⁴

- **Postizanje potrebnog političkog konsenzusa** po pitanju upravljanja nezakonitim migracijama u Bosni i Hercegovini.
- **Osiguranje efikasnijeg sustava koordinacije i upravljanja migracijama na svim razinama.**
- **Jačanje Institucija Bosne i Hercegovine** kako bi država preuzela upravljanje migracijskim tokovima kako u sigurnosnom tako i u humanitarnom aspektu.
- **Prevazilaženje višegodišnjeg nedostatka financijskih, kadrovskih i tehničkih kapaciteta** u svim institucijama i agencijama u čijim nadležnostima su različita pitanja iz oblasti migracija.

Operativni izazovi

Cjelokupan proces upravljanja migracija sa sobom nosi i zajedničke izazove koji zahtijevaju fleksibilne institucionalne i zakonodavne promjene kao odgovor na stalna migracijska kretanja:

- **Institucionalni izazovi** očituju se prvenstveno kroz nedovoljnu kadrovsku popunjenost, nedostatak materijalno-tehničkih sredstava kao i kroz nedovoljna proračunska sredstva potrebna za djelotvoran odgovor Granične policije BiH, Službe za poslove sa strancima, Državne agencije za istrage i zaštitu, Sektora za azil i Sektora za imigraciju Ministarstva sigurnosti kao i drugih tijela nadležnih za pitanja vezanih za migracije.
Također, neophodno je izmjeniti i uskladiti postojeće pravilnike o unutarnjoj organizaciji navedenih tijela mjerodavnih za pitanja migracija i azila, kako bi ista bila osposobljena i u mogućnosti da pruže efikasan odgovor na buduće migracijske izazove.
- **Izazovi povezani s potrebom za stalnim prilagođavanjem propisa Bosne i Hercegovine** sa zakonodavstvom Europske unije u oblasti imigracija i azila.

Prethodno navedeni izazovi su izuzetno složeni jer zahtijevaju postizanje političkog konsenzusa po pitanju upravljanja migracijama kao i po pitanju jačanja nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

- **Sprječavanje i suzbijanje nezakonitih migracija** započinje u zemljama visokog migracijskog rizika. Stoga, prvo ukazujemo na specifični izazov s kojim se suočavaju diplomatsko-konzularna predstavništva, a odnosi se pokušaje zloupotrebe procedura za izdavanje vize za kratkoročni (Viza C) ili dugoročni boravak (Viza D), koja omogućava ulazak i boravak na teritoriju Bosne i Hercegovine.

²⁴ Ključni izazovi u upravljanju migracijama su ostali isti u odnosu na raniju formulaciju.

- Bosna i Hercegovina je prema susjednim zemljama omeđena uglavnom prirodnim granicama duž riječnih tokova i vrhova planinskih masiva²⁵, te da na granici nema umjetnih fizičkih prepreka (zid, žica i sl.) za ulazak na državni teritorij. Također, Bosna i Hercegovina graniči s Republikom Hrvatskom koja će kao članica Europske unije u skoroj budućnosti pristupiti Schengen prostoru, kao i s državama na zapadnobalkanskoj ruti koja se koristi za nezakonite dolaske u zemlje Europske unije. Stoga, poboljšanje zaštite i sigurnosti državne granice predstavlja jedan od prioriteta u upravljanju migracijama.
- **Utvrđivanje identiteta nezakonitih migranata** je naredni specifični izazov. Identitet nezakonitih migranata uglavnom se utvrđuje na temelju njihove izjave. Nezakoniti migranti u većini slučajeva nemaju niti jedan osobni dokument na temelju kojeg je moguće izvršiti njihovu identifikaciju ili daju lažne podatke o sebi pa tako nastaju lažni identiteti. To svakako otvara pitanje vjerodostojnosti izjava o identitetu prilikom procesuiranja migranata, organiziranja povratka ili *apliciranja* za status međunarodne zaštite.
- Za oblast međunarodne zaštite veže se pitanje **zloupotrebe sustava azila**. Iskazivanjem namjere za azil radi privremenog legaliziranja boravka na teritoriju Bosne i Hercegovine i organiziranja sekundarnog kretanja, napuštanje Bosne i Hercegovine za vrijeme trajanja postupka međunarodne zaštite neki su od uočenih oblika zloupotrebe sustava azila.
- **Provedba i dobro funkcioniranje procedura povratka**. Procedure povratka nezakonitih migranata otežane su izostankom suradnje vlasti zemlje podrijetla migranta ili države tranzita iz koje je migrant ušao na teritorij BiH.
- **Provedba skraćenog postupka povratka nezakonitih migranata** po sporazumima o readmisiji, odnosno osiguranje potrebnih uvjeta kako bi nadležna tijela, u situaciji kada sporazum o readmisiji predviđa skraćeni postupak, mogla realizirati navedeni postupak, odnosno povratak u zemlju iz koje je osoba nezakonito ušla u Bosnu i Hercegovinu.
- **Zaključivanje sporazuma o readmisiji s državama podrijetla migranata** je složen i vrlo često dugotrajan proces pregovaranja tijekom kojeg je potrebno usuglastiti stavove o više značajnih pitanja radi olakšavanja povratka i tranzita osoba koje ne ispunjavaju, ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, prisustvo ili boravak na teritoriju države koja upućuje zahtjev za readmisiju.
- **Sprječavanje i borba protiv krijumčarenja migranata i trgovanja ljudima** predstavlja kontinuirani izazov za policijske agencije. Njihov rad je dodatno otežan digitalizacijom krijumčarenja odnosno zloupotrebom platformi društvenih medija, mobilnih aplikacija i šifriranih komunikacijskih alata od strane kriminalnih skupina za organiziranje svoje logistike i osiguranja profita²⁶. Prepreku predstavlja i identifikacija potencijalnih žrtava trgovanja ljudima.
- Pored suradnje sa zemljama porijekla, tranzitnim zemljama kao i zemljama destinacije, potrebno je jačati i **operacionalizirati suradnju između nadležnih tijela Bosne i Hercegovine i država Europske unije**, kao i suradnju s međunarodnim organizacijama i EU agencijama koje se bave migracijama i sigurnosnim pitanjima.

²⁵ Strategija integriranog upravljanja granicom u BiH za razdoblje 2019.-2023. godina

²⁶ Godišnje izvješće Europskog centra za za borbu protiv krijumčarenja migranata (EMSC) za 2021. godinu

- **Aktivno sudjelovanje Bosne i Hercegovine u definiranju regionalnih politika i razvoja migracijskih i azilantskih sustava usklađenih standardima Europske unije odnosno promoviranje regionalnog pristupa o različitim inicijativama i relevantnim pitanjima u oblasti migracija i azila. Pored navedenog, potrebno je dalje promovirati operativnu suradnju unutar regije kako bi se spriječile nezakonite migracije, krijumčarenje migranata i trgovanje ljudima.**

Očekivani izazovi

- **Globalna sigurnosna, zdravstvena i socio-ekonomska dešavanja koja imaju ozbiljne implikacije na migracije odnosno koja rezultiraju raseljavanjem migranata velikih razmjera.**

V. Provedba Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u Bosni i Hercegovini

Zadnji dio informacije pripremljen je prema zaključku Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost Bosne i Hercegovine Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, kojim je Ministarstvo sigurnosti obvezano da jedanput u tri mjeseca informira ovo povjerenstvo o aktualnoj situaciji i provedbi operativnog plana za upravljanje migrantskom krizom u BiH.

Informacija s Planom mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH, usvojena na 22. sjednici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine održanoj 16.12.2020. godine, sadrži sedam prioriteta, 24 mjere i 127 aktivnosti. Od usvajanja dokumenta, 2021. godina je prva godina provedbe ovog plana.

U tabeli 5. koja slijedi prikazan je stupanj provedbe aktivnosti²⁷ iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH za razdoblje od 1. 1. 2021. godine do 30. 6. 2022. godine prema prioritetima Bosne i Hercegovine u oblasti migracija i azila:

- 1) **Jačanje Granične policije BiH u svrhu bolje kontrole granice, a u cilju sprječavanja nezakonitih ulazaka na teritorij BiH**
- 2) **Jačanje kapaciteta za efikasnije upravljanje nezakonitim migracijama na teritoriji Bosne i Hercegovine, te funkcioniranje postojećih i uspostava i funkcioniranje novih privremenih prihvatnih centara za smještaj migranata**
- 3) **Realiziranje sporazuma o readmisiji i jačanje readmisijskih kapaciteta**
- 4) **Jačanje kapaciteta u području azila**
- 5) **Intenzivirati borbu protiv krijumčarenja migrantima**
- 6) **Podrška lokalnim zajednicama u kojim su uspostavljeni privremeni prihvatni centri**
- 7) **Jačanje kapaciteta Koordinacijskog tijela za pitanja migracija u BiH-Operativnog stožera za pitanja migracija u BiH**

²⁷ Procjena stupnja provedbe aktivnosti iz Plana mjera i aktivnosti za efikasno upravljanje migrantskom krizom u BiH urađena je na temelju podataka dostavljenih od nositelja aktivnosti.

Tabela 5: Stupanj provedbe aktivnosti za razdoblje od 1. 1. 2021. godine do 30. 6. 2022. godine

Prioriteti u oblasti migracija i azila	Ukupan broj aktivnosti definisanih Planom mjera	Broj aktivnosti		
		Provedba u toku	Provedba nije počela	Provedba u kontinuitetu
Prioritet I.	25	24	1	21
Prioritet II.	37	21	16	8
Prioritet III.	10	9	1	7
Prioritet IV.	13	11	2	6
Prioritet V.	13	13	0	9
Prioritet VI.	18	5	13	2
Prioritet VII.	11	10	1	7
Ukupno	127	93	34	60

Od ukupno 127 aktivnosti, u izvještajnom razdoblju provodilo se njih 93 ili 73 % aktivnosti iz plana. Od 93 aktivnosti, 56 aktivnosti provedeno je u potpunosti, dok je njih 37 provedeno djelomično.

Provedba 34 aktivnosti nije započeta. Nedostatak financijskih sredstava i izostanak donošenja propisa važnih za funkcioniranje i jačanje tijela nadležnih za imigracije su glavni razlozi zbog kojih nije započela provedba većeg broja aktivnosti.

Od ukupno 127 aktivnosti, njih 60 se provodi u kontinuitetu.

Broj: 05-07-1-2590-141/22
Sarajevo, 29. 11. 2022. godine

07-12-2022
06/1/ku

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BiH
- n/r tajniku Ministarstva –
Trg BiH 1, 71000 Sarajevo

PRIMLJENO/ПРИМЉЕНО 07-12-2022			
Ustr. jedinica Устр. јединица	Klasif. oznaka Класиф. ознака	Redni broj Редни број	Broj priloga Број прилога
06	50	4602	16/22

PREDMET: Obavijest, dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 57. sjednici održanoj 9. 11. 2022. godine, razmotrilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine te s tim u vezi zaključilo:

- Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine, broj: 06-50-4602-14/22 od 18. 10. 2022. godine.
- Zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine dostavi Predsjedništvu Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje.
- Zadužuje se Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine da Informaciju o stanju u oblasti migracija u Bosni i Hercegovini za prvih šest mjeseci 2022. godine dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine na daljnje razmatranje.

S poštovanjem,

DOSTAVLJENO:

- naslovu
- u spis broj: 05-04-2-2472/22
- a/a

